

Verenigingsblad

Nummer 2

**Tevens uitnodiging voor de
Algemene Ledenvergadering
op zaterdag 28 maart, 10.30 u.
in het Wapen van Linschoten**

Inhoud

1. Voorwoord
2. Agenda voor de jaarvergadering op zaterdag 28 maart
3. Notulen ALV 29 maart 2014
4. Jaarrekening 2014 en begroting 2015
5. Jaarverslag 2014
6. Overledenen
7. Streektaal
8. Serrurier
9. Vaartkade Zuidzijde 5. De familie De Haas
10. Vaartkade Zuidzijde 1 en 3
11. Het Linschoten-kwartet
12. Linschotens Ziekenfonds

Redactie: Dick van As en Ineke Grootegoed

1. Voorwoord

Dit is het tweede verenigingsblad van de Vereniging Oud-Linschoten, die op 17 mei 2013 werd opgericht. Op 28 maart houden we onze tweede jaarvergadering; de agenda daarvoor vindt u in dit blad naast allerlei verslagen die in de ALV worden besproken. U kunt lezen wat het bestuur heeft gedaan in 2014. Een verantwoording dus aan u, de leden.

Ook zijn we heel erg blij dat dhr. Reinink Sr. ons met woord en dia's vertelt over het Landgoed Linschoten en de pachters.

Naast alle vergaderstukken, bevat dit blad ook stukjes historie. Vorig jaar stond het huis Vaartkade Zuidzijde 5 centraal. In dit nummer voegt Janneke Hilgeman er een stukje geschiedenis aan toe.

Over de verdwenen woning op nr. 1 en het huis op nr. 3 is nog niet veel te vinden. We hebben wat meer tijd nodig voor wat veldwerk.

Wel drukken we een foto af uit de collectie van Hans Knijff van deze panden. Als het u prikkelt informatie over deze huizen met ons te delen, bel 06 4444 2996.

We openen een nieuwe rubriek: het Linschotens dialect. Streektalen verdwijnen in rap tempo. Taalkundigen voorspellen dat we straks allemaal met de bekende Gooise R spreken. Ons redactielid Ineke Grootegoed, neerlandicus van beroep, gaat in op specifieke woorden en uitspraak in onze streek.

Wij ontmoeten u graag op 28 maart. Komt u vooral ook luisteren naar de lezing van Prof. Dr. Mr. A.W. Reinink na de pauze.

- 2. Agenda** voor de Algemene Ledenvergadering zaterdag 28 maart om 10.30 u. in het Wapen van Linschoten.
 1. Opening
 2. Verslag ALV 2014
 3. Verslag kascontrolecommissie, financieel verslag 2014 en begroting 2015
 4. Jaarverslag secretaris
 5. Nieuw lid kascontrolecommissie
 6. Plannen voor 2015 / mededelingen
 7. Gelegenheid tot vragen stellen
 8. Pauze met koffie of thee
 9. Lezing Prof. Dr. Mr. A.W. Reinink (met beeld): Landgoed Linschoten en de boerderijen / pachters.
 10. Sluiting

3. Notulen van de Algemene ledenvergadering 2014 van de “Vereniging Oud-Linschoten”

De ALV vindt plaats op zaterdag 29 maart 2014 in het Wapen van Linschoten.

1. Opening. De voorzitter, Dick van As, heet alle aanwezigen om 10.40 uur welkom voor de eerste Algemene Ledenvergadering van de “Vereniging Oud-Linschoten”.
2. Jaarverslag van de secretaris.

Het jaarverslag 2013 van de secretaris wordt goedgekeurd.

3. Verslag kascontrolecommissie en financieel verslag.
De kascommissie bestaande uit de heren Joop Blanken en Rummy van den Heuvel, stelt de ALV van de VOL voor de penningmeester decharge te verlenen over het financiële verslagjaar 2013. De ALV gaat hiermee akkoord. De penningmeester geeft een toelichting op de begroting. De ALV keurt het financieel verslag 2013 en de begroting 2014 van de penningmeester goed.
4. Verkiezing bestuur en vaststellen rooster van aftreden.
De ALV gaat akkoord met het voorstel van het voorlopige bestuur en hiermee zijn de voorlopige bestuurders gekozen tot leden van het bestuur van de “Vereniging Oud-Linschoten”

Dick van As	voorzitter
Pim van 't Woud	secretaris
Dick Daniëls	penningmeester
Janneke Hilgeman	publiciteit
Jan van Eck	lid
Hans Knijff	lid

Het bestuur stelt vervolgens voor om het aantal bestuursleden uit te breiden met één persoon en wel in de persoon van Rummy van den Heuvel. Ook hiermee gaat de ALV akkoord.
5. Nieuw lid kascontrolecommissie.
Aangezien Rummy van den Heuvel ook lid was van de kascommissie en dit niet gecombineerd kan worden met een bestuursfunctie moet er een nieuw lid voor de kascommissie worden gezocht. Hans Bakker stelt zich beschikbaar voor de kascommissie en wordt als zodanig benoemd.

6. Vaststellen bedrag lidmaatschap (Het voorlopige bestuur heeft dit voor 2014 gesteld op € 15,-). Het bedrag van € 15,- voor het lidmaatschap en € 10,- voor een gezinslid wordt door de ALV goedgekeurd.
Tijdens de ALV is het 100^e lid ingeschreven. Dit is Mevr. J. Verweij-van Leeuwen. Zij ontvangt een kleine attentie.
7. Plannen voor 2014/mededelingen.
Het bestuur is van plan eind september mee te doen met de Linschotense Kunstroute. Het plan is om schilderijen, prenten of mooie foto's te laten zien van panden, straten, oude voertuigen etc. in Linschoten. De aanwezigen worden opgeroepen dit soort kunstwerkjes aan de vereniging ter beschikking te stellen.
Ook wordt in 2014 weer medewerking verleend aan de Open Monumentendag.
Verder zoekt de vereniging een goede werkplek
Ineke Grootegoed stelt zich beschikbaar als redactielid van ons verenigingsblad.
8. Gelegenheid tot vragen stellen.
Elly de Goederen bedankt het voorlopige bestuur voor alles wat het de afgelopen tijd heeft gedaan en bereikt en wenst het definitieve bestuur veel succes in de komende tijd.
9. Pauze met koffie of thee.
10. Na de pauze worden oude filmbeelden getoond, gemaakt door Simon Mollenvanger. Deze film bevat beelden van de periode 1945-1975.
11. Sluiting. Rond 12.30 uur sluit de voorzitter de vergadering en bedankt de aanwezigen voor hun inbreng.

4. Begroting (.....) en rekening 2014 van de Vereniging Oud-Linschoten

Uitgaven

Organisatiekosten 0)	(250)	162,24
Activiteiten 1)	(400)	313,35
Publicaties 2)	(200)	172,09
Huisvesting 3)	(p.m.)	868,89
Overige kosten 4)	(250)	1471,45
Totaal uitgaven	(1100)	2988,02
Resultaat	-(350)	

Inkomsten

Contributies 5)	(750)	505,00
Donaties, sponsoring 6)	(p.m.)	4024,00
Acties 7)	(p.m.)	951,00
Totaal inkomsten	(750)	5480,00
Resultaat		+ 2492,00

- 0) Bestuurs/administratiekosten, bankkosten Rabo (115), representatie.
- 1) Onder meer ledenvergadering 29 maart 2014 (283).
- 2) Drukwerk t.b.v. VOL zoals blad voor jaarvergadering, nieuwjaarskaarten (129).
- 3) Vanaf juni 2014 huurt VOL ruimte in de oude Timotheusschool (700). Nog niet bekend zijn de bijkomende kosten voor elektra etc.
- 4) Voor het vastleggen, scannen en tonen van materiaal is in een echt goede situatie ca. €. 3500 nodig. Hiermee is een goede start gemaakt met de aanschaf van een beamer (532) en laptop, printer en scanner (901).

- 5) Dit betreft alleen de ontvangsten van leden die in 2014 lid werden. De contributie die in 2013 voor het (halve) jaar werd betaald gold ook voor 2014: deze ontvangsten zijn in de rekening 2013 opgenomen.
- 6) Bijdrage van het Rabo-bank Coöperatiefonds (3769) en SPCO-Timotheüschooljubileum (250).
- 7) Eigen acties VOL: verkoop boeken, koffiemolens, grammofoonplaten, enz.

Korte toelichting

De begroting 2014 was nog een 'kale' begroting, omdat veel voor VOL essentiële zaken, zoals de huisvesting en aanschaf van werkmaterialen (beamer, PC, printer, ...) onduidelijk waren. Inmiddels zijn wij verheugd te kunnen melden dat VOL van UW Coöperatiefonds (Rabo-bank) een substantiële eenmalige bijdrage van € 3769 heeft ontvangen, waardoor een begin kon worden gemaakt met de aanschaf van 'werkgereedschap' zoals een laptop, scanner, printer en beamer. Vanaf juni 2014 huurt VOL twee lokalen in de oude Timotheüschool, waardoor er ruimte is voor werkzaamheden, opslag en exposities. Dit is een tijdelijke situatie tot juni 2015, omdat er dan gebouwd gaat worden. Daarnaast is VOL actief geweest met eigen acties om de kas te spekken, met name door de verkoop van boeken, koffiemolens, klein antiek en andere geschonken goederen op de maandelijkse contact-zaterdagen en andere manifestaties in de oude Timotheüschool. De marktkramen waren daarbij zeer nuttig. Ook op andere manieren werd verkocht. Al met al geeft dit alles VOL financieel voorlopig enige lucht met het oog op de onzekere toekomstige huisvesting na de Timotheüschool en de aanschaf van meer 'werkgereedschap'.

Linschoten , 23 januari 2015 (Dick Daniëls, penningmeester VOL)

BEGROTING 2015 Vereniging Oud-Linschoten

UITGAVEN

Organisatiekosten	300
Activiteiten 1)	400
Publicaties 2)	200
Huisvesting 3)	1200
Overige kosten 4)	500
Totaal	2600

INKOMSTEN

Contributies 5)	1900
Donaties, sponsoring	p.m.
Acties 6)	700

Totaal 2600 2600

- 1) Algemene ledenvergadering, open monumentendag, lezing.
- 2) Ledenblad, nieuwjaarskaart, enz.
- 3) Tenminste nog vijf maanden huur Timotheüs + elektra (ca. 500), verder nog onbekend.
- 4) Apparatuur, onvoorziene uitgaven.
- 5) Contributie is € 15 per lid en € 10 per gezinslid. Uitgegaan is van een groei van 120 naar 140 leden.
- 6) Verkoop van boeken, koffiemolens e.a., levering gidsen voor dorpswandeling en andere actie.

Financiële balans van VOL per 31-12-2014

Rabo-betalrekening 1)	4047,79
Contant (kleine kas)	347,00
Apparatuur/historisch materiaal	p.m.
Totaal	4394,79

- 1) Dit betreft deels de nog niet uitgegeven donatie van de Rabo-bank voor apparatuur.

5. Jaarverslag over 2014

Voor u ligt het jaarverslag over 2014 van de 'Vereniging Oud-Linschoten'. Het jaar 2014 was het eerste volledige jaar van het bestaan van onze vereniging. Het was een druk jaar voor het bestuur dat uitgebreid werd met een nieuw bestuurslid, Rummy van den Heuvel. Het bestuur bestaat nu uit 7 personen. Het jaar 2014 is voor de vereniging goed verlopen. In dit jaarverslag is te lezen wat er allemaal heeft plaats gevonden. Het bestuur bedankt iedereen die op welke wijze dan ook een bijdrage heeft geleverd aan het goede verloop van alle activiteiten in het afgelopen jaar.

Algemeen

In het jaar 2014 is er veel bereikt, met dank aan Piet Severs hebben wij een tijdelijke ruimte in de oude Timotheusschool kunnen huren. Wij gebruiken hier een lokaal om te vergaderen en onze spullen op te slaan en een lokaal om te exposeren. In de aula zijn kramen neergezet om overbodige spullen/geschonken rommelmarktspullen te kunnen verkopen ten bate van onze clubkas. Ook deze ruimte benutten wij om te exposeren. Wij hebben van de Rabobank een bijdrage ontvangen van € 3.769,-. Een gedeelte hiervan hebben wij benut om computerapparatuur aan te schaffen, om het ontvangen beeldmateriaal digitaal te kunnen archiveren.

Leden(administratie)

De ledenadministratie wordt gevoerd door de secretaris. Op 1 januari 2015 waren 119 personen lid van onze vereniging. Dit is een aanwas van 40 personen in 2014. Van de 119 leden waren er 19 gezinsleden. Helaas is 1 lid van onze vereniging overleden.

Bestuursvergaderingen Het bestuur heeft negen keer vergaderd.

Wat is er gedaan door het bestuur?

- De algemene jaarvergadering is gehouden op 29 maart 2014.
- Wij hebben als vereniging deelgenomen aan de Open Monumentendag en de Linschotense Kunstroute en een bijdrage geleverd aan '100 jaar Timotheüsschool'.
- Voor de SWOM hebben wij een rondleiding verzorgd door Linschoten voor mantelzorgers.
- Er is heel veel tijd gestoken in het vinden van een werk-, expositie-, opslag- en kantoorruimte en het inrichten hiervan. Dit is gelukt, maar inmiddels is ook weer bekend geworden dat wij deze in 2015 moeten verlaten en een nieuwe ruimte moeten vinden.
- Er is eenmaal een Verenigingsblad uitgegeven en driemaal een Nieuwsbrief.
- Er is een werkgroep opgericht die meedenkt over fondsenwerving en huisvesting.
- Sinds oktober zijn wij elke tweede zaterdag open voor iedereen om spullen in te leveren en om een kopje koffie te komen drinken of om voor een zacht prijsje iets uit onze kraam te kopen. Wij willen in principe elke maand een thema hebben: in november was dit 'De Strick' en in december 'het Badhuis'.
- Onze doelstelling om historisch materiaal te verzamelen en veilig te stellen is ook dit jaar bereikt. Wij hebben vastgesteld dat wij ons vooralsnog willen concentreren op foto's, boeken en ander beeld- en geluidsmateriaal dat direct betrekking heeft op Linschoten. Ook groter materiaal dat uniek voor Linschoten is, willen wij verzamelen/bewaren voor volgende generaties.
- Janneke Hilgeman heeft gezorgd dat wij als vereniging goed bekend zijn geworden door geregeld in de regionale kranten een stukje geplaatst te krijgen over onze activiteiten. Veel van deze krantenknipsels staan op onze website. Ook heeft

zij een nieuwe rubriek opgestart in Zenderstreeknieuws: "Kent u ze nog?", waarin een foto wordt geplaatst. De namen van de personen op deze foto en verdere informatie over hen wordt gezocht.

- Onze website: www.oud-linschoten.nl wordt regelmatig bijgewerkt met nieuwtjes en foto's.
- Wij hebben onze leden weer een nieuwjaarskaart gestuurd met een foto van oud-Linschoten en een recentere op dezelfde plaats.

Samenstelling van het bestuur

Voorzitter	Dick van As
Penningmeester	Dick Daniëls
Secretaris	Pim van 't Woud
Lid Public Relations	Janneke Hilgeman
Algemeen bestuurslid	Jan van Eck
Algemeen bestuurslid	Hans Knijff
Algemeen bestuurslid	Rumy van den Heuvel

De kascommissie bestond uit de heren Joop Blanken en Rumy van den Heuvel.

Evenementen

Aan de reünie '100 jaar Timotheüsschool' op 17 mei heeft een aantal bestuursleden een bijdrage geleverd. Aan het herdenkingsboek hebben Dick van As en Janneke Hilgeman meegewerkt en ook aan de expositie in de nieuwe Timotheüsschool hebben wij een steentje bijgedragen. Verder hadden wij in de oude Timotheüsschool een eigen expositie ingericht met een nagebouwd klaslokaal en een afdeling met oude klassenfoto's. Deze expositie kon tijdens onze andere evenementen en tijdens onze open dagen in 2014 ook nog bezichtigd worden.

Aan de Open Monumentendag op 13 september met als thema Reizen hebben wij als vereniging meegedaan. Wij hebben een oude film uit 1985, een boottocht over de Linschoten, vertoond. Er was een tentoonstelling met ansichtkaarten, reisgidsen en oude koffers en er was een aantal oude (brom)fietsen. Verder was er een expositie van foto's met verhalen over emigranten uit Linschoten en Snelrewaard. Blikvanger in de aula was een antieke kerkkoets.

De Linschotense Kunstroute op 27 en 28 september. Onze expositie met 80 schilderijen en tegeltjes van 60 inzenders tijdens de kunstroute was een doorslaand succes. Meer dan 400 bezoekers zijn dat weekend bij ons binnen geweest.

Wat moet er nog gedaan worden?

Opnieuw een werk-, expositie-, opslag-, kantoorruimte zoeken. Leden en donateurs werven. Historisch materiaal verzamelen.

Publiciteit

De website van de vereniging is www.oud-linschoten.nl.

Een bezoekje wordt een ieder aanbevolen. Secretaris:

W.P.H. van 't Woud, G. v d Valk Boumanstraat 25, 3461 EK Linschoten

6. Overleden

Op 22 oktober overleed ons trouwe lid Arie (A.H.) van den Brink. Arie werd op 16 april 1949 geboren in het schippersgezin Van den Brink aan de Vaartkade Zuidzijde 12 en hield aan het beroep van zijn vader de liefde voor de binnenvaart over. Hij wist heel veel over binnenschepen. Zijn leven lang woonde Arie in het dorp, waardoor hij, mede vanwege zijn interesse in geschiedenis, een grote kennis van het dorp bezat. Geregeld bezocht hij met zijn vrouw Nel onze bijeenkomsten. Wij hadden hem graag nog een hele tijd in ons midden gehouden.

Enkele van onze leden verloren hun partner. Wij wensen hen veel sterkte en goede vrienden om hen heen.

In de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw waren de dominee, de dokter en de burgemeester nog personen in ons dorp waar men (bij wijze van spreken) z'n hoed voor afnam.

Oud-huisarts Van den Burger overleed op 30 mei 2014 op 95-jarige leeftijd en vierentwintig dagen later overleed ook mevr. Van den Burger. Zij woonden van 1949 tot 1976 in ons midden.

Burgemeester L.W.H. de Geus was burgemeester in Linschoten van 1 juli 1946 tot aan zijn pensionering op 30 april 1977. Hij genoot slecht zeven jaren van zijn pensioen en overleed op 29 april 1984 in zijn woonplaats Veenendaal. Op 14 januari jl. overleed zijn echtgenote mevr. C.J. de Geus- Amelink in de leeftijd van 97 jaar in Amerongen. In de wederopbouwperiode na de oorlog heeft ook mevr. De Geus veel betekend voor het dorp.

Velen van ons hebben goede herinneringen aan deze notabel van Linschoten.

7. Streektaal

Het gesproken Linschotens maakt deel uit van de streektaal die in de provincie Utrecht buiten het echte stads-Utrechts wordt gesproken. Ieder dorp in de provincie heeft zo zijn eigen accenten. In het stadje Montfoort dat slechts drie kilometer van ons vandaan ligt, worden sommige woorden net iets anders uitgesproken dan in Linschoten. Het Oudewaters en het Woerdens herkennen we ook onmiddellijk, want in deze plaatsen verschilt de uitspraak ook weer. Welke klanken anders in Linschoten worden uitgesproken en welke typische gezegdes en spreekwoorden hier gebruikt werden en nog steeds gelden, is de moeite waard om uit te zoeken. Helaas sterven de mensen die in Linschoten geboren en getogen zijn en wier

(voor)ouders hier vandaan komen langzaam maar zeker uit. Bovendien moeten we de invloed van de media niet onderschatten, want televisie, radio en internet beheersen steeds meer ons leven. Ten slotte heerste vroeger en soms helaas nog steeds een vooroordeel tegen taalgebruik dat afwijkt van het standaard-Nederlands. Gelukkig gaan steeds meer mensen inzien dat het zonde is als dialecten verdwijnen. Daarmee gaat immers een schat aan historische taalkennis verloren.

Een klein begin is gemaakt. Janneke Severs heeft door haar contacten in Linschoten de mogelijkheid om mij te introduceren bij Linschotenaren die het typisch Linschotens nog meester zijn. Zo hebben wij al een gesprek met mevr. Bos op de band opgenomen. De werkwijze is als volgt: ik lees zinnen in standaard-Nederlands en de geïnterviewde zegt de zinnen in dialect na. Daarnaast leg ik uitdrukkingen en woorden in streektaal voor met de vraag of die bekend zijn.

Het instituut dat bij uitstek geschikt is om ons verder te helpen met het verwerken van de gegevens is het Meertens-instituut in Amsterdam. Binnenkort hoop ik van hen tips en adviezen te krijgen. Eén persoon is natuurlijk nog veel te weinig om de kenmerken van het Linschotens te kunnen beschrijven. We hopen daarom dat er nog veel inwoners aan dit project mee willen doen.

Wordt vervolgd dus.

8. Serrurier

Hieronder afgebeeld is de kerk en omgeving in 1657.

De tekenaar was de Amsterdammer Louis Philippus Serrurier (1706-1751). Hij was een amateurtekenaar die veel stads- en dorpsgezichten maakte, zo ook van het oude Linschoten. “Men heeft ‘er hooge koorn- en schoone weilanden; ook grote bouweryen.” (tekst uit 1772)

Waarschijnlijk heeft Serrurier oudere afbeeldingen nagetekend die helaas verloren zijn gegaan. Maar ook gebruikte hij tekeningen van zijn meer bekende tijdgenoot Cornelis Pronk (1691-1759). De tekeningen zijn steeds gemaakt in Oost-Indische inkt. Ze worden bewaard in de topografische atlas van de provincie Utrecht. Hoe historisch betrouwbaar is het allemaal? Een andere Serrurier-tekening van het dorp geeft een beeld dat nog goed te herkennen is. Zou de omgeving van de kerk er echt zo hebben uitgezien in de 17^e eeuw? We weten het gewoon niet. Wel wordt duidelijk dat het Kerkplein en omgeving al honderden jaren bebouwd is. Bron: Sticht-Hollandse Bijdragen 3.

9. Vaartkade Zuidzijde 5. Het vervolg

In de vorige editie van het verenigingsblad werd geschreven over de woning aan de Vaartkade Zuidzijde 5. Janneke Hilgeman ging met

hulp van oude dorpsbewoners en het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard wat verder terug in de tijd.

Arie Romijn

Arbeider Gijsbert Romijn, getrouwd in 1859 met de in Barwoutswaarder geboren Cornelia de Horn en hun gezin, wonen vanaf omstreeks 1863 in wijk B. In het woonblok tussen de Montfoortse of Nieuwe Vaart en de Grote kerk. Van tien kinderen die bij Romijn het levenslicht aanschouwen zijn er nog zeven in leven als vader Gijsbert in 1881 op 51-jarige leeftijd overlijdt. Na zeven jaar hertrouwt de dan 51-jarige weduwe in de gemeente Linschoten met de 61-jarige weduwnaar en schipper Steven Vijfhuizen uit Barwoutswaarder. Kee wordt, na het overlijden van zijn vorige twee vrouwen, de derde echtgenote van de schipper. Vijfhuizen heeft drie dochters en geen zonen. De weduwe van Romijn vertrekt samen met haar drie ongehuwde kinderen Krijn (19), Arie (11) en Hendrik (9) naar Barwoutswaarder.

Armenhuis

Het is niet ondenkbaar dat er met financiële hulp van stiefvader schipper Vijfhuizen door koopman Arie Romijn Krijnzn. in Linschoten regelmatig stukken grond worden aangekocht om daarop woningen te bouwen. Zo wordt door de amper twintigjarige Arie Romijn het stuk bouwland aangekocht waarop voor de sloop het voormalige Linschoter armenhuis stond. Een deel van het armenhuis wordt voor het laatst bewoond vanaf 1876 door Annigje de 75-jarige weduwe van lompenkoopman Willem de Haas. Zij woont daar na het overlijden van haar man met haar ongehuwde zoon (41) en dochter(40). In 1877 trouwen de kinderen en vertrekken van het dorp. Annigje overlijdt in 1884 op 83-jarige leeftijd en dan wordt het armenhuis gesloopt. Het stuk 'bouwland' dat door Arie Romijn wordt aangekocht ligt tussen de Montfoortse Vaart en de gemeenteschool (huidige Wingerd); de latere Wijk B44.

Wijk B 44

In opdracht van koopman Arie Romijn bouwt aannemer A. de Goederen aan de Vaartkade een eenlaags diep woonhuis onder een pannenzadeldak waarvan het dak rechts lager afloopt. Het is april 1897 als de 33-jarige bodeschipper Willem de Haas Janzn. 1500 gulden leent tegen 4% van Nicolaas de Kruif uit Woerden. De Haas gaat met koopman Arie Romijn een ruiling aan. En zo wordt Willem de Haas Jzn. de eigenaar van het prachtige nieuwe woonhuis met erf aan de Vaart (wijk B 44, het latere Vaartkade Zuidzijde 5). Daarvoor ontvangt Romijn een perceel bouwland te Linschoten en fl. 1450,-.

Boot voor het huis

De kindersterfte is in de negentiende en begin twintigste eeuw hoog. Er zijn geen sanitaire voorzieningen en het slootwater is vervuild. Wanneer het bodeschippersgezin van Willem de Haas aan het einde van de negentiende eeuw de nieuwe woning met meerdere bedsteden betreft, zijn er van de vier kinderen nog twee in leven. Behalve het gezin trekken ook de moeder van de schipper, weduwe De Haas en haar dan nog ongetrouwde dochter Aal (32) bij het jonge gezin van Willem in. Na het huwelijk van Aal in 1899 vertrekt de bruid en niet lang daarna ook haar moeder naar Woerden. Het schippersgezin op de 'Vortkaai' wordt vanaf 1900 nog uitgebreid met drie zonen. Aan de Vaart wonen vele schippers. Ook aan de wal voor dit huis wordt een schuit afgemeerd.

Opvolging bodedienst

Bodeschipper Willem de Haas begint anders dan zijn collega's een bodedienst naar Woerden. Door het slechte wegennet is vrachttransport alleen haalbaar per schip. De Haas vervoert vracht vanuit Woerden naar Linschoten en andersom. Ook het wekelijks af te leveren krat pils voor het Wapen van Linschoten en Snelrewaard en meel voor de bakkers, maar ook poststukken en vele andere bestellingen worden door de bodeschipper afgeleverd. De chronisch

zieke echtgenote van Willem de Haas overlijdt op 55-jarige leeftijd in het huis op de kaai in 1920. Haar jongste kind is dan 12 jaar oud. Van de drie zonen is het Jan die aangeeft dat hij de werkzaamheden van zijn vader wil overnemen. En zo stapt hij in 1919 als 13-jarige meteen na de lagere school als schippersknecht bij zijn vader aan boord. In maart 1932 overlijdt Willem de Haas op 68-jarige leeftijd in het door hem aangekochte huis aan de Vaartkade. Beurtschipper Jan de Haas is dan 26 jaar oud.

Economische depressie

(1934)

De crisisjaren twintig en dertig van de twintigste eeuw betekenen ook in Linschoten veel armoede. Het gevolg voor de bodeschipper is dat er aanzienlijk minder vracht te vervoeren is. Samen met zijn eveneens ongehuwde broer Willem die wagen- en huisschilder is bij Kruithof, woont Jan in het ouderlijk huis. Het is geen vetpot maar samen redden zij het aardig. Om zijn bedrijf te kunnen handhaven wordt door De Haas een verzoek ingediend bij de gemeente Linschoten. *'In april 1932 dient de schipper het verzoek in voor een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage voor de instandhouding voor het beurtveer Linschoten-Woerden'*. De plaatselijke huisschilder heeft ook weinig werk en daarom besluit Willem in 1938 zijn geboortedorp te verruilen voor de grote stad.

1940 1945

Dan breekt de Tweede Wereldoorlog uit. Aanvankelijk gaan leven en werkzaamheden van de schippers gewoon door. Door de spoorwegstaking in 1944 worden door de Duitse bezetter ook Linschotense schippers verordend voor hen te gaan vervoeren. Tevens wordt bedreigd dat bij weigering schepen zullen worden gevorderd en schippers gevangenen worden genomen. De Haas en zijn plaatselijke collega's weigeren om voor de bezetter te werken. Alle schippers besluiten hun schepen te verbergen en zelf onder te duiken. De dan 35-jarige Jan de Haas vertrekt naar Utrecht, vindt daar een kosthuis, werk en een vrouw waarmee hij trouwt. Na de bevrijding ziet de echtgenote van Jan de Haas een leven in het dorp niet zitten. De 'bodeschipper' wordt vader van vier kinderen. Hoewel hij zijn geboortedorp enorm mist, blijft hij in de stad en vindt een baan bij werktuigen- en spoorwegaanlegfabriek Werkspoor. Vaartkade Zuidzijde 5 wordt verkocht en daarna bewoond door het timmermansgezin Thomas Borst. Heimwee naar zijn geboortedorp heeft Jan de Haas Wzn. tot zijn dood in 1983 parten gespeeld.

10. Vaartkade Zuidzijde 1 en 3

Hieronder ziet u een foto's uit de collectie van Hans Knijff van het eerste stukje Vaartkade Zuidzijde. De panden nr. 1 en 3 zien er onbewoonbaar verklaard uit. De hele zaak is tegen de vlakte gegaan en opgebouwd zoals op de tweede foto is te zien. Wij zouden graag meer informatie willen hebben over de gesloopte panden en hun vroegere bewoners. Wie helpt ons ?

11. Het Linschoten kwartet

Om eind jaren zeventig van de twintigste eeuw 't Kruispunt, een nieuw en groter kerkcomplex voor de Gereformeerde en Rooms-katholieke kerkgangers te kunnen bouwen, werden door de bouwcommissie allerlei acties bedacht om het plaatje financieel rond te krijgen. Daaronder ook het uitgeven van een Linschoten kwartet. Initiatiefnemer daarvan was de voorzitter van de bouwcommissie Ton van der Poel. De in de historie van Linschoten geïnteresseerde architect Wim Raven stelde op verzoek van de commissie een serie van acht kwartetten samen, te weten: Buitengebied, Dorpsgezichten, Monumentale panden, Nieuwbouw, Landgoed, Kerken, Kleine monumenten en Openbare gebouwen, die hij tevens voorzag van korte toelichtende teksten.

Er ging toch zeker wel een week overheen voordat Raven en fotograaf Jan van Nigtevegt uit Woerden alles op de gevoelige plaat hadden vastgelegd. In een tijd zonder computers en digitale camera's was er één speelkaart bij waarvan het plaatje werd geconstrueerd. In de serie Kerken is dit de kaart Nieuw kerkcentrum, hoewel de nieuwbouw dan nog gerealiseerd moest worden. Raven tekende het ontworpen gebouw aan het al bestaande deel van het kerkgebouw en kleepte het plaatje verder aan met 'echte' bomen en gras. "Het dak is uiteindelijk wel wat minder hoog geworden", legt de architect van 't Kruispunt in 2015 uit. Maar als je er niet op gewezen wordt, valt het niet eens op dat deze kwartetkaart, afwijkend van de overige 31 stuks, geen echte zwart-wit foto is. Eind november 1978 kwam het spel in de verkoop; mooi op tijd voor de feestmaand december.

2015

Inmiddels zijn 36 jaren verstreken en is er in het dorp ten opzichte van de afbeeldingen van het kwartet het een en ander veranderd. Van de serie Openbare gebouwen uit het Linschoten kwartet heeft het Raadhuis, het bestuurscentrum van de twee voormalige

gemeenten Linschoten en Snelrewaard, sinds 1989 niet meer de functie waarvoor het in 1917 gebouwd werd. Het bordes onder de hoge kastanjes fungeert al 25 jaar niet meer als podium bij officiële gelegenheden. Ook Politiebureau Linschoten heeft inmiddels een woonbestemming. 'Onder één kap' (later 'de Vaart') het sociaal-cultureel centrum / dorps huis van Linschoten, dat ter vervanging van het vroegere gemeentelokaal (huidige Wingerd) werd gebouwd met gymzaal, vergader- en tentoonstellingsaccommodatie, zou, als het aan het gros van de plaatselijke bevolking ligt, nog steeds moeten fungeren als kloppend hart waar verenigingen activiteiten kunnen organiseren. Het in de serie Buitengebied opgenomen Gemaal Rapijnen dat na de sloop van de watermolen in 1874 werd gesticht door de waterschappen IJsselveld, Cattenbroek en Haanwijk wordt inmiddels omgeven door nieuwbouw van de wijken Over- en Voorvliet-in-aanbouw en ligt niet meer *buiten* de bebouwde kom. De hofsteden Groot Wulverhorst en Leeuwenstein op Kromwijk (serie Buitengebied) zijn daar weliswaar nog steeds aanwezig maar behoren sinds de herindeling met grond en al tot de gemeente Woerden.

Timmermanswerkplaats

Spelkaart Molensteen van de serie Kleine monumenten geeft aan dat de oude molensteen aan de J. Barneveldstraat bedoeld was als een openbare zitkuil voor de dorpsbevolking. Op de spelkaart Inrijhek van de serie Landgoed waren de statige oude beuken langs de oprijlaan van het Huis te Linschoten al in 1977 geveld. Maar de rij herplante jonge boompjes zoals de foto uit 1978 laat zien, is inmiddels weer uitgegroeid tot een indrukwekkende allée. De monumentale timmerschuur op Liefhoven van de serie Monumentale panden zag er 36 jaar geleden nog redelijk gaaf uit, maar de tand des tijds heeft hier intussen meedogenloos huisgehouden. Te hopen is dat het geen decennium meer hoeft te duren tot er een afdoende restauratie zal worden uitgevoerd.

Planodruk

Het kwartet met afbeeldingen van oud- en nieuw Linschoten met op de achterzijde het Gemeentewapen van Linschoten is al vele jaren uitverkocht. Af en toe is er nog wel eens een tweedehands exemplaar verkrijgbaar. Sinds kort bezit de VOL een mooie originele planodruk (46 x 62 cm) met daarop een overzicht van alle 32 kwartetkaarten. Tijdens de maandelijkse zaterdagochtendbijeenkomsten in het lokaal van de oude Timotheÿsschool is dat alles te bekijken. De planodruk is hierboven afgedrukt, maar de plaatjes zijn zo klein dat u weinig kunt onderscheiden.

Janneke Hilgeman

12. Linschotens ziekenfonds

Landelijk is het ziekenfonds ingevoerd door de Duitsers op 1 nov. 1941. Het ziekenfonds is oorspronkelijk een private instelling die tot

doel had haar leden te verzekeren tegen de kosten van medische zorg. Het aantal leden werd beperkt door een inkomensgrens. Voor de lagere inkomens was het fonds verplicht.

In 2006 wordt het fonds afgeschaft. Vanwege de complexe medische zorg worden de premies te hoog. In plaats van het ziekenfonds komt de verplichte basisverzekering.

In Linschoten is er voorafgaand aan het landelijke ziekenfonds een 'Onderling Fonds voor ziekenhuisverpleging voor Linschoten en Omstreken' geweest. Het doel van het Linschotense onderlinge fonds was de kosten van ziekenhuisverpleging van de leden te bestrijden en subsidies te verstrekken aan instellingen die werkzaam zijn in het belang van de volksgezondheid.

Men komt aan geld door contributie te innen van leden en men hoopt op schenkingen.

De Vereniging is gestart op 1 juli 1925 en is aangegaan voor een periode van 29,5 jaar en zou daarmee dus eindigen op 1 januari 1955. Bij opheffing van de vereniging zal het saldo verdeeld worden onder de erkende

armenbesturen van Linschoten. Het streven is een reserve in kas te hebben tussen de 2000 en 3000 gulden. De leden hebben recht op een vergoeding van de ziekenhuisverpleging gedurende 42 dagen per jaar. Verblijf in sanatoria of krankzinnigengestichten wordt niet vergoed. De contributie bedraagt in 1939 vijf cent per week per persoon, waarbij kinderen tot 16 jaar zijn vrijgesteld mits beide ouders lid zijn.

De Vereniging Oud-Linschoten is in bezit van een exemplaar van de herziene statuten van 1 januari 1939, gekregen van Hans de Wit. Het bestuur van het fonds bestaat dan uit de volgende personen: H. van Mourik, Jac. Barneveld, J. Brouwer, H. de Vries en A. Vergeer. Wie is er ooit lid van dit fonds geweest ? Bel ons: 06 44442996.

